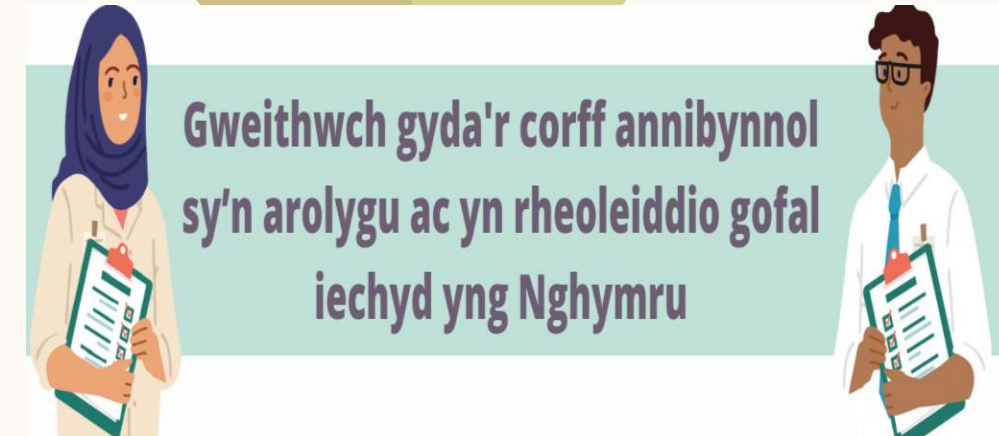

HYRWYDDO'R GYMRAEG

Lynwen Harrington
2409566

IEITHOEDD LLEIAFRIFOL

- Mae astudiaethau diweddar yn awgrymu erbyn diwedd y ganrif hon, bydd 46% o 7,000 o gymunedau ieithyddol y byd mewn perygl o golli eu gallu i drosglwyddo eu hiaith i genedlaethau'r dyfodol (Wiecha, 2013)
- Mewn ymateb i'r her hon, mae cymunedau'n dwysáu eu hymdrechion i adennill eu hieithoedd, adfywio ac ailddysgu eu hieithoedd. Mae adfer iaith yn cael ei ddiffinio'n fras fel menter sy'n cael ei gyrru gan y gymuned i hawlio'r hawl i siarad iaith a sefydlu nodau sy'n cyd-fynd â'i hanghenion a'i safbwyntiau diwylliannol (Leonard, 2012)
- Dysgwyr Iechyd a Gofal Cymdeithasol mewn coleg Addysg Bellach
- Sgiliau Cymraeg yn hanfodol yn y sector Iechyd a Gofal (Morgan, 2021)

CYMRAEG 2050: GWELEDIGAETH I'R GYMRAEG

3

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

- Nod: 1 miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050
- **Tair thema allweddol:**
 - **Cynyddu siaradwyr Cymraeg** – Ehangu addysg cyfrwng Cymraeg, cefnogi dysgwyr (Lywodraeth Cymru, 2017)
 - **Annog defnydd dyddiol** – Mwy o gyfleoedd mewn mannau cymdeithasol, gwaith a digidol
 - **Datblygu seilwaith** – Technoleg iaith, deddfwriaeth, a chymorth polisi
- **Gweithredu:** Rhaglenni gwaith a chynlluniau gweithredu blynyddol (Llywodraeth Cymru, 2024)
- **Heriau:** Newidiadau demograffig, effaith COVID-19, cadw iaith (**Welsh Government, 2021**)

CEFNDIR

- ❖ Data Cyfrifiad - Merthyr Tudful (2011 Cyfrifiad, Canlyniadau Cyntaf Cymru, 2012) 8.9%
- ❖ Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth 19.5%
- ❖ Dros y pum mlynedd diwethaf 57.1% I 79.3%
- ❖ Adroddiad WESP (SYMONDS , 2022)

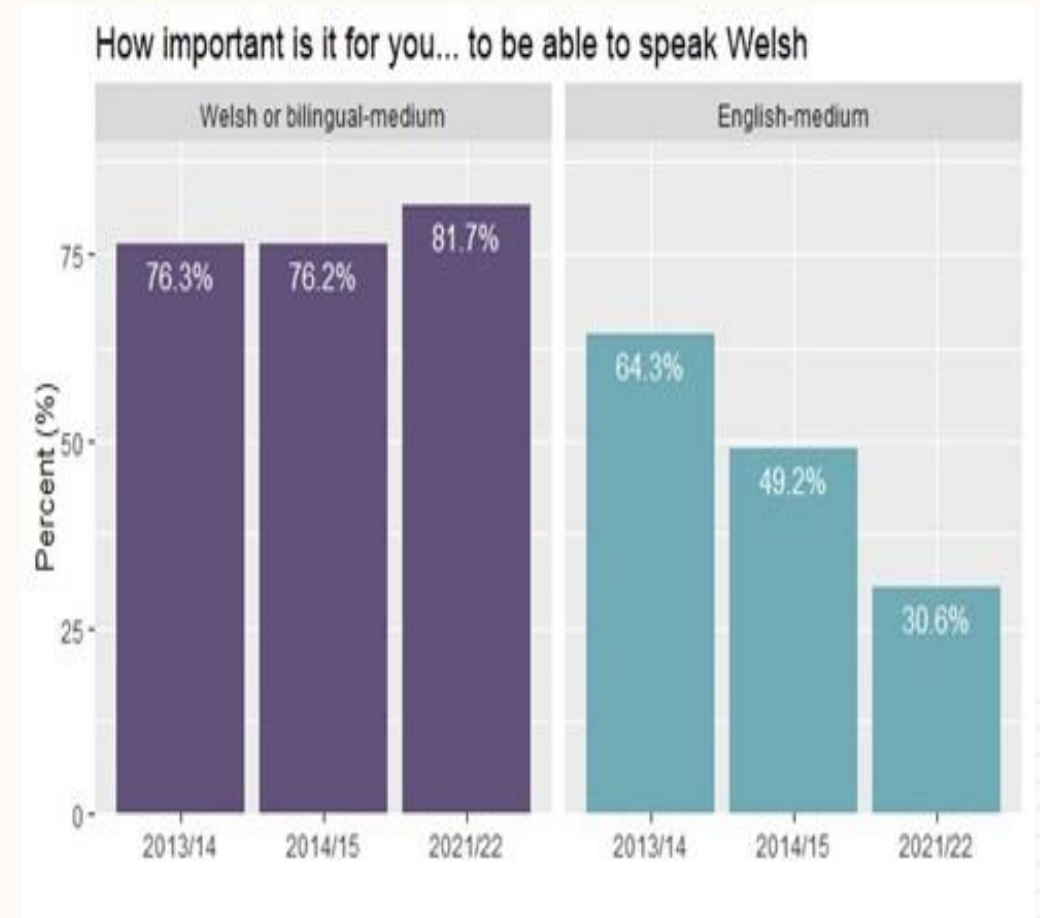
MYFYRWYR Y COLEG

- Rheoli Tim
- Cyfanswm y Myfyrwyr
- Cyfanswm myfyrwyr sydd yn astudio Iechyd a Gofal

PAM NAD YDY'R MYFYRWYR YN YMGYSYLLTU GYDA'R IAITH A RHWYSTRAU I DDYSGU CYMRAEG

- **Kerswell a Williams (2000)**
- **Astudiaeth:** Astudiaeth Aml-garfan WISERD 2022 ar agweddau disgyblion ysgol uwchradd Cymru tuag at y Gymraeg.
- **Canfyddiad Allweddol:** Mae barn ar hunaniaeth Gymraeg yn amrywio yn seiliedig ar gyfrwng iaith yr ysgol.
- **Ysgolion Cyfrwng Saesneg:** Nid yw 54.5% o ddisgyblion yn gweld y Gymraeg fel rhan o'u hunaniaeth.
- **Ysgolion Cymraeg/Dwyieithog:** Mae 89% yn ystyried Cymraeg o leiaf rywfaent o'u hunaniaeth.
- **Diffyg Hyder**
- **Diffyg Cymhelliant**
- **Y Darlun Mwy**

(Arman. Laura, 2022)

RHWYSTRAU SOSIOIEITHYDDOL I DDEFNYDD CATALANEG A BASGEG YMHLITH IEUENCTID

- Dysgodd Catalaniaid / Basgiaid ifanc eu hieithoedd ond nid oeddent yn eu defnyddio'n gymdeithasol.
- Daeth Catalaneg yn gysylltiedig ag ysgol, awdurdod a benyweidd.
- Syniad o dimissió lingüística: pobl ifanc yn "rhoi'r gorau iddi" eu hiaith.
- Dangosodd astudiaethau diweddarach fod y mater yn fwy cymhleth-gymdeithasol, ffactorau strwythurol yn bwysicach nag agweddau yn unig.

(Vila, 2007)

YMCHWILIO AGWEDDAU DYSGWYR TUAG AT Y GYMRAEG MEWN IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL

8

- **Cydweithio:** Gweithio gyda'r cynorthwyydd dwyieithog i archwilio agweddau dysgwyr.
- **Cyfranogwyr:** Dysgwyr Lefel 2 (16–18 oed).

Canfyddiadau Allweddol:

- Roedd arsylwadau yn tynnu sylw at bryderon am agweddau negyddol tuag at y Gymraeg.
- Canolbwyntiodd ymchwil ar ddeall achosion negyddiaeth ac atebion posibl.
- Mynegodd dysgwyr farn ar lafar a thrwy weithgareddau post-it note.
- Nid oedd gan 88.89% unrhyw sgiliau iaith Gymraeg.

Camau Nesaf:

- Mae angen strategaethau i hybu ymgysylltiad ac ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn y maes hwn.

HERIAU WRTH YMGYSYLLTU Â DYSGWYR ADDYSG BELLACH Â'R GYMRAEG

- **Ymchwil Cyfyngedig:** Ychydig iawn o astudiaethau sy'n canolbwyntio ar ymgysylltu â ddysgwyr addysg bellach gyda'r Gymraeg.
- **Colli diddordeb:** Mae llawer o ddysgwyr yn colli diddordeb yn y Gymraeg ar ôl pontio o'r ysgol i'r coleg.
- **Mewnwelediad Polisi:** Mae polisi Llywodraeth Cymru Iaith Fyw: Iaith ar gyfer Byw – Symud Ymlaen yn tynnu sylw at hyn fel her fawr (Davies, 2017).
- **Future Impact:** Bilingual study not only supports individual learning needs but also enhances Welsh language skills for future employment opportunities.
- **Effaith yn y Dyfodol:** Mae astudio dwyieithog nid yn unig yn cefnogi anghenion dysgu unigol ond hefyd yn gwella sgiliau Cymraeg ar gyfer cyfleoedd cyflogaeth yn y dyfodol.

PARTNERIAETH COLEG CYMRAEG A CHYNLLUN GWEITHREDU'R GYMRAEG

- **Cydweithio:** Mae'r coleg yn gweithio'n agos gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol.
- **Cyllid:** Mae'r Coleg Cymraeg yn ariannu rolau cynorthwyol dwyieithog i gefnogi datblygiad y Gymraeg.
- **Cynllun Gweithredu:** Crëwyd cynllun gweithredu i wella sgiliau llafar, ysgrifenedig, darllen a dealltwriaeth dysgwyr yn Gymraeg.
- **Gweithrediad:** Yn cyd-fynd â'r Cynllun Gweithredu Addysg Bellach, gan sicrhau bod cyllid yn cael ei ddefnyddio'n effeithiol ar gyfer staff a dysgwyr.
- **Blaenoriaethau'r Llywodraeth:** Mae llythyr cylch gwaith blynyddol gan y Gweinidog yn amlinellu blaenoriaethau allweddol ar gyfer cynllunio.
- **Cyfrifoldebau:** Rwy'n goruchwyllo'r cynllun iaith Gymraeg, gan weithio gyda fy rheolwr llinell, sy'n arwain cynllunio cwricwlwm.
- **Monitro ac Atebolrwydd:** Mae'r cynllun yn cynllunio i integreiddio â chynllunio'r cwricwlwm ac mae'n cael ei fonitro gan y Coleg Cymraeg a'r Llywodraeth drwy gynlluniau cyflawni a chanlyniadau.

Cynllun Strwythuredig: Meysydd ffocws allweddol gyda thargedau clir i gwella sgiliau Cymraeg dysgwyr.

Cofnodiad LLWR: Mae canlyniadau gweithgareddau Cymraeg yn cael eu cofnodi yng Nghofnod Dysgwyr Gydol Oes Cymru (LLWR).

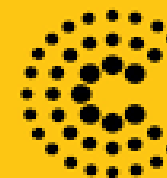
Pwrrpas: Cefnogi colegau addysg bellach i ddatblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog.

Effaith: Yn anelu at feithrin hyder dysgwyr wrth ddefnyddio'r Gymraeg.

(Llywodraeth Cymru)

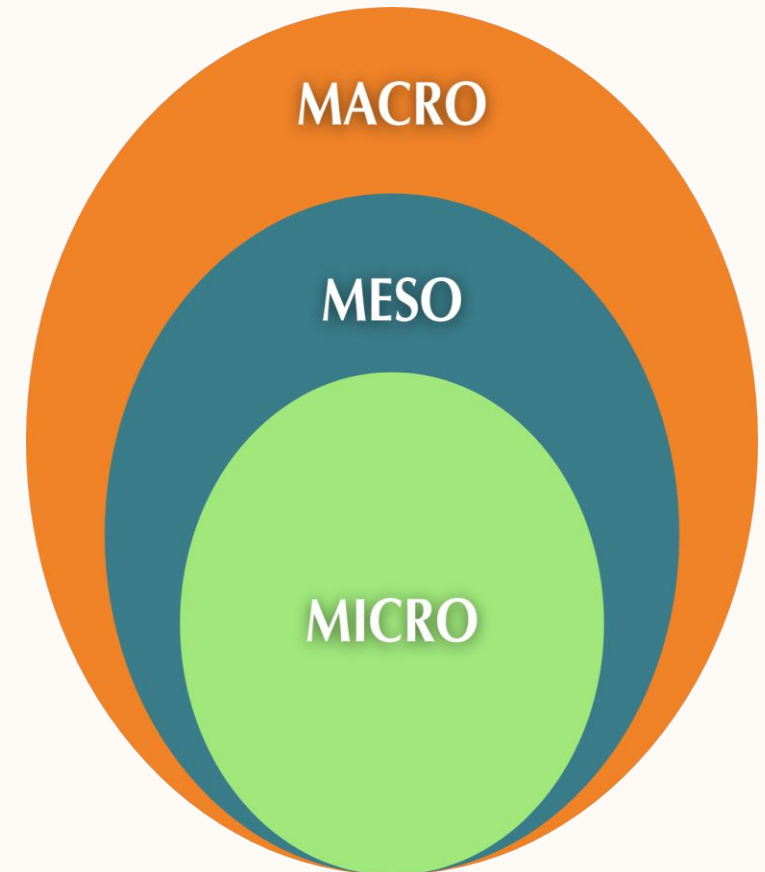
Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

CYNLLUNIO IAITH MICRO, MESO A MACRO MEWN ADDYSG

- Cynllunio Iaith Micro a Macro mewn Addysg
- **1990au Shift:** Dechreuodd ymchwil gydnabod y rôl micro-lefel mewn cynllunio iaith (Alexander, 1992; Kaplan & Baldauf, 1997).
- **Ffocws Allweddol:** Mae cynllunio microiaith yn hanfodol wrth gynllunio iaith mewn addysg (Stroud & Heugh, 2003).
- **Gweithrediad:** Cefnogi addysg amlieithog trwy gymhwyso polisiau macro-lefel ar gyfer ieithoedd lleiafrifol ac answyddogol.
- **Elfennau Polisi:** Yn cwmpasu cynhwysiant iaith, cwricwlwm, hyd addysgu, pontio i ieithoedd swyddogol, a hyfforddiant athrawon.
- **Ceisiadau Coleg:**
 - **Macro-Lefel:** Mae polisi strategaeth y coleg yn arwain cynllunio cyffredinol.
 - **Micro-Lefel:** Mae'r Cynllun Gweithredu yn gweithredu'r polisiau hyn ar lefel ymarferol o fewn y coleg (Liddicoat and Taylor-Leech)

- Alexander, N. (1992). Language planning from below. In R. K. Herbert (Ed.), *Language and Society in Africa* (pp. 56-68). Johannesburg: Witwatersrand University Press.
- Arman, Laura. "Young People's Attitudes towards the Welsh Language – Wales Institute of Social and Economic Research and Data." *Wales Institute of Social and Economic Research and Data*, 11 Oct. 2023, wiserd.ac.uk/blog/young-peoples-attitudes-towards-the-welsh-language/.
- 2011 Census, First Results for Wales. (2012). Available at: <https://www.gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2018-12/120716-census-2011-first-results-wales-en.pdf> [Accessed 11 Mar. 2025].
- Davies, L. (2017) *Senedd Cymru / Welsh parliament, Research Briefing Welsh-medium and bilingual provision in Further and Higher Education*. Available at: <https://senedd.wales/media/blxaewz0/17-015-web-english.pdf> (Accessed: February 4, 2025).
- Leonard, W. Y. (2012). Framing language reclamation programmes for everybody's empowerment. *Gender and Language*, 6(2), 339–367.
- Kerswill, P., & Williams, A. (2000). Creating a New Town koine: Children and language change in Milton Keynes. *Language in Society*(29), 65-115.
- Liddicoat, Anthony J., and Kerry Taylor-Leech. "Micro Language Planning for Multilingual Education: Agency in Local Contexts." *Current Issues in Language Planning*, vol. 15, no. 3, 12 May 2014, pp. 237–244, www.researchgate.net/publication/271928514_Micro_language_planning_for_multilingual_education_Agency_in_local_contexts Llywodraeth Cymru. "Recording of Welsh-Medium Learning Lifelong Learning Wales Record Further Education Background." 2019.
- Micro language planning for multilingual education: Agency in local contexts . (2014). [online] *ResearchGate*, pp.3–4. Available at: https://www.researchgate.net/publication/271928514_Micro_language_planning_for_multilingual_education_Agency_in_local_contexts [Accessed 16 Mar. 2025]. <https://doi.org/10.1080/14664208.2014.915454>. Accessed 17 Feb. 2025.

- Morgan, E. (2021) *Written statement: Strengthening welsh language services in health and Social Care*, GOV.WALES. Available at: <https://www.gov.wales/written-statement-strengthening-welsh-language-services-health-and-social-care> (Accessed: March 12, 2025).
- Stroud, C., & Heugh, K. (2003). Language rights and linguistic citizenship. In K. Heugh (Ed.), *Language Policy and Democracy in South Africa. The Prospects of Equality within Rights-Based Policy and Planning* (pp. 1-27). Stockholm: Centre for Research on Bilingualism, Stockholm University.
- Taylor-Leech, K. (2011).
- SYMONDS , M. (2022). *WELSH LANGUAGE STRATEGY 2022-2027*. [online] *Merthyr Tydfil County Borough Council*, pp.4–5. Available at: <https://www.merthyr.gov.uk/media/8403/welsh-language-strategy-2022-2027.pdf> [Accessed 4 Mar. 2025].
- Welsh Government (2022). *Welsh language in Wales (Census 2021)*. [online] GOV.WALES. Available at: <https://www.gov.wales/welsh-language-wales-census-2021.html>.
- **Welsh Government** (2017) *Cymraeg 2050: A million Welsh speakers*. Available at: <https://www.gov.wales/cymraeg-2050-welsh-language-strategy> (Accessed: February 4, 2025).
- If you need references for specific action plans, here are additional citations:
- **Welsh Government** (2021) *Cymraeg 2050: Our plan 2021-2026*. Available at: <https://www.gov.wales/cymraeg-2050-our-plan-2021-2026> (Accessed: February 4, 2025).
- **Welsh Government** (2024) *Cymraeg 2050: Welsh language strategy action plan 2024-2025*. Available at: <https://www.gov.wales/cymraeg-2050-welsh-language-strategy-action-plan-2024-2025.html> (Accessed: February 4, 2025).
- Wiecha, K. (2013). New estimates on the rate of global language loss. The Rosetta Project. Retrieved from <http://rosettaproject.org/blog/02013/mar/28/new-estimates-on-rate-of-language-loss/>